

scriptum, publice proponi ecclesiaeque cathedralis valvis alisque, ut consuetudinis est, locis affigi, idemque praeter ea a singulis parochis promulgari jubeat. Quo edicto omnes quicumque vel primam tonsuram vel ordines minores majoresve suscepturi sunt, ad sacram ordinationem evocet. Certum praeterea, vel menstruum scilicet, vel, quoad dioecesanos attinet, longius etiam pro dioecesis amplitudine spatium praestituat, quo ad se omnino illi singuli qui prima tonsura aut aliquo sacro ordine initiandi sunt, ante stata ordinationis tempora conveniant: certam item diem sacrae ordinationi proximam edicat, qua primo qui in urbe sunt, tum rursus alteram, qua dioecesani qui prima tonsura vel aliquo ordine initiandi sunt, cum praescripta testimonia adferant, tum stata examina subituri praesto sint. Reliqua praeterea omnia et singula edicat et commoneat, quae vel a clericis qui initiandi sunt, vel a parochis, sacrae ordinationis causa, praestari debent ».

Deinde S. Carolus refert ea quae peragenda sunt post illam publicam ordinationis indictionem: Scilicet die dominica post illam promulgationem « in singulis parochialibus ecclesiis... processio de more agatur litanis, supplicationibus publicis, quibus unusquisque mente reputans quam pauci operarii in messe multa sint, hoc Deum toto corde exoret ut, qui Dominus est messis, ipse mittat operarios in messem suam, et lumen episcopo praebeat in iis deligendis quos ordinibus adscribat; quos vero episcopus delegerit, ope divina illi adjuti, in sanctitate et justitia ei serviant ejusdem gloriam omnibus in rebus sibi proponentes. Quod ut eo nomine Deum populus supplex saepius oret, id illum singulis diebus dominicis per mensem ante sacrae ordinationis tempus crebra exhortatione parochi infra Missarum solemniam praemoneant, ac dominico die illam proxime praecedenti pastorales etiam illas Episcopi litteras de scripto accurate iterum recitent, tum praeterea admonitione populum ad illud excitent ut non modo supplicationes ob eam causam altero Concilio Provinciali decretas (1) pie religio-

(1) S. Carolus in Concilio Mediolanensi II, tit. I, decret. 22, praecepte-

seque tunc obeat, sed illis ipsis stans, qui sequuntur, sacrae ordinationis diebus, frequens in oratione pure et sancte versetur ut Dei sanctiore ope piis fidelium preceationibus impetrata, et episcopus ordines iis conferat quos utiles operarios Ecclesia Dei postulat, et qui ordines suscipient, in dies progressus majores habeant in vitae morumque sanctitate, religione, doctrina, ac prudentia ».

666. In nonnullis dioecesibus edictum sacrae ordinationis est simplex, et tantum indicat diem habendae ordinationis; in aliis longius est et recenset etiam ea omnia quae ad primam tonsuram recipiendam aut singulos ordines praesto haberi debent, et eos qui promoveri nequeunt. Exemplum hujus edicti, usu receptum in archidioecesi Neapolitana, dat Monacelli, *Formularium etc.*, p. I, tit. III, form. 1^a.

667. Cum vero jus commune edictum de ordinatione habenda non praescribat, ut supra diximus, hinc in plerisque dioecesibus, e. g. in Gallia, fieri non solet, et nec in Urbe; et episcopus non tenetur illud introducere. Et revera si omnes promovendi in seminario dioecetano commorari debent et actu commorantur, edictum nullius fere utilitatis est.

Articulus III

De scrutinio in ordine faciendo (1).

668. Publicata per edictum ordinatione (si hoc edictum in dioecesi fieri solet), omnes qui promoveri desiderant, debent aliquo ante ordinationem tempore ad episcopum accedere, aliumve qui, ab episcopo deputatus, ipsum repraesentat in negotio ordinationis. Conc. Trid., sess. XXIII, cap. V, de ref., vult ut assumendi ad singulos majores ordines

rat ut die dominico ante ordinationem generalem quisque parochus in sua parochia denuntiet et jejunium generale et « supplicationes litaniasque pie ac religiose vel intus habeat, vel, prosequente fidelium multitudine, foris ecclesiam, ut moris est, obeat ».

(1) Vide canonistas in titulo *De scrutinio in ordine faciendo*, XII, lib. I Decret.

mense ante ordinationem episcopum adeant; sed hoc indicative potius quam taxative. Statuta igitur particularia vel usus determinabunt pro omnibus promovendis, sive ad primam tonsuram sive ad ordines, tempus hujus accessionis seu praesentationis; quod non ita stricte sumitur ut ante et post illud candidatus repellatur (1). Hic desiderium suum exponens, si est saecularis, indicat seminarium in quo degit; sua suorumque parentum, patriae, parochiae in qua natus est et in qua habitat, nomina; beneficium, patrimonium, pensionem, cujus titulo vult promoveri, etc.; si autem est regularis, indicat monasterium in quo degit. Facile patet promovendos posse episcopum adire etiam per epistolam aut tertiam personam, si rationabilis causa ipsos impediatur, e. g. per rectorem seminarii, aut per superiorem monasterii, uti revera fieri solet quando agitur de promovendis alumnis seminarii, aut regularibus.

669. Hoc autem posito, fieri debet inquisitio seu *scrutinium*, ut sacri canones loquuntur, tum de jure episcopi promovendi candidatum juxta ea quae exponemus in *cap. V, sect. I, art. I*, tum maxime de idoneitate ejusdem candidati; et eo accuratius hoc scrutinium debet esse, quo altior est gradus conferendus. *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis*, monet Apostolus Timotheum in *epist. I, V, 22*. Quem locum ita exponit S. Joannes Chrysostomus, *Hom. 16 in cap. V epist. 1 ad Tim.*: « Quid est illud *cito*? Non ex prima probatione nec secunda, nec tertia, sed ubi consideratio diuturna praecessit, exactissimaque discussio, tunc imposito manus; neque enim ea res periculo caret: eorum quae ille peccaverit, tu quoque poenas dabis, etc. ». Etiam ceteri Patres similibus gravissimis verbis hanc obligationem inquirendi praesertim in promovendorum idoneitatem in memoriam revocant episcoporum. Et S. Thomas, in *4, dist. 24, qu. 1, art. 3, quaestione 4, ad 3um*, addit: « Ad minus hoc requiritur quod nesciat ordinans aliquid contrarium sanctitati in ordinando esse; sed etiam exigitur amplius ut, secundum mensuram ordinis,

(1) Honorante, *op. cit.*, *cap. V, not. I.*

vel officii injungendi, diligentior cura apponatur, ut habeatur certitudo de qualitate promovendorum, saltem ex testimonio aliorum; et hoc est quod Apostolus dicit, *1 Tim., V, 22: Manus cito nemini imposueris*. Et Benedictus XIV, in const. *Ubi primum*, 3 Dec. 1740: « Apostoli praeceptum, ut ne manus cuiquam nimis propere imponantur, tunc potissimum servari necesse est, ubi de promovendis ad sacros ordines et ad sacratissima mysteria quibus nihil est divinius, agendum sit. Non enim sufficit aetas quae per sacras Ecclesiae leges unicuique ordini praescripta est, nec indiscriminatim omnibus qui in inferiori aliquo ordine jam sint constituti, suo quasi jure patere debet aditus ad subliorem; sed studiose et magna adhibita diligentia investigandum a vobis est an eorum qui priorum susceperint ministeria, talis fuerit vivendi ratio et in sacris scientiis progressio ut vere digni judicandi sint quibus dicatur: *Ascende superius*; cum alioquin expedit in inferiori potius aliquos manere gradu, quam cum suo majori periculo et aliorum scandalo, ad altiore provehi ». Tandem S. Alph., *VI, n. 803*, addit: « Quod si praelatus sciverit clericum alicujus publici scandali nota intinctum fuisse, tunc non satis erit communem probationem de eo exigere; sed opus erit plurium annorum experientia emendationem ejus comprobare; juste enim tunc metuere debet ne ille pietatem affectet ut ad ordines perveniat, quibus susceptis, ad pristinam redibit pravitatem ». Lege alia ejusdem S. Doctoris verba relata *n. 565*.

670. At vero modus instituendi hanc inquisitionem seu scrutinium praesertim in candidatorum idoneitatem nec semper nec ubique idem fuit in Ecclesia (1). Nos id modo declaramus, ex professo exponentes disciplinam hodie vigentem; sed nil dicimus de modo eligendi episcopos, cum de episcoporum electione in alio tractatu sermo sit.

671. In primis Ecclesiae temporibus, ex Apostolorum traditione, in *1^a epist. ad Tim., III, 5*, episcopus ordinandum in presbyterum et diaconum sistebat populo ac lauda-

(1) Ben. XIV, *De syn.*, *V, III, n. 17 sequ.*; Hallier, *op. cit.*, *p. I, sect. I, cap. II sequ.*

bat, et ab eo petebat num bonum testimonium haberet (1), « ut facilius ei quis obedientiam exhibeat ordinato, cui assensum praebuerit ordinando », ut dicit episcopus presbyterum ordinans in Pontificali Romano. Populus, si ordinandus eidem probabatur, exclamabat: *Dignus est, dignus est*, vel alio modo, et has exclamationes notarii in acta referebant. E contrario ordinandus, si aliquid contra ipsum objiciebatur, habebat sese purgandi facultatem; et tandem episcopi erat definire utrum foret repellendus necne. Imo aliquando populus et clerus praesentabant episcopo, quos promovendos magis optarent, juxta exemplum fidelium qui, *Act.*, VI, Apostolis ita volentibus, obtulerunt ordinandos in diaconos; sed episcopus cleri et populi praesentationem admittere non tenebatur, juxta illud S. Caelestini Papae ad episcopos Apuliae et Calabriae, *can.* 2, *dist.* 62, in Decreto, et S. Stephani Papae VI ad archiepiscopum Ravennatem, *can.* 12, *dist.*, 63, in Decreto: « Docendus est populus, non sequendus ».

672. At vero cum hic populi interventus seu probantis seu praesentantis in ordinandorum electionibus locum abusibus dedisset, disciplina brevi hic illic immutari coepit. In *can.* 22 concilii Carthaginensis III (*an.* 397) episcoporum arbitrio relinquitur vel populi testimonium exquirere, vel aliter ordinandorum merita examinare: « Nullus ordinetur, nisi probatus fuerit vel episcoporum examine, vel populi testimonio. » Usus igitur invaluit ut ordinandi vitia populus non palam et publice, sed secreto episcopo denuntiaret. Episcopi autem erat primo loco in denuntiantium vitam inquirere, ut inde liqueret num et quanta fides esset illis habenda. Ne vero in hac ipsa secreta denuntiatione aditus pateret calumniae, accusatorem non probantem crimen, quod ordinis candidato affixisset, exilio plectendum, statuit Justinianus Imp., *Novella* 123, *cap.* 2; et *Novella* 6, *cap.* 2, eum in perpetuum a sacra communione segregandum constituit. Et cum episcopi pluribus curis distenti non possent singulorum, quibus essent manus imposituri, vitam et mores

(1) S. Cyprianus, in *epist.* 68, quae est ad clerum et plebes Hispaniae; Hallier, *p.* I, *sect.* I, *cap.* II, *art.* IV, § 3.

diligenter, sicut oportebat, examinare; inde factum est ut ordinandorum scrutinium commiserint archidiacono, qui proinde ordinandos episcopo praesentabat. Hanc disciplinam cujus vestigium Pontificale Romanum conservavit, jam a saeculo IV receptam Romae fuisse, constat ex S. Hieronymo, qui *epist.* 146 ad *Evang.*, tom I, scribit: « Sed dicis: quomodo Romae ad testimonium diaconi ordinatur presbyter »? De hac ordinandorum praesentatione ab archidiacono facienda, lege Hallier, *p.* I, *sect.* I, *cap.* II, *art.* II, § 4.

673. Recentiori aevo diversus magisque exactus scrutiniū modus inductus est, quem primo praescriptum invenimus in *can.* 11 concilii Nannetensis incertae aetatis. Sed quoniam salutaris haec institutio temporum malitia et episcoporum incuria desueverat cum maximo Ecclesiae damno, tandem Conc. Trid. remedium malo attulit, *sess.* XXIII, *cap.* VII, *de ref.*, ubi Nannetensem citatum canonem totidem fere verbis restituit. Tridentini sanctionem adhuc luculentius explicatam inculcarunt religioseque custodiri praecerunt plures RR. PP. suis constitutionibus, quas nos infra, data occasione, citabimus.

674. Igitur juxta praesentem disciplinam Ecclesiae Latinae hoc scrutinium constat: 1° variis testimoniis quibus ordinantis jus et praesertim idoneitas candidati comprobatur; 2° examine ipsius candidati circa doctrinam; 3° adstantium interpellatione in ipso ordinationis actu pro diaconis et presbyteris. Sed cum haec interpellatio hodie mere ritualis sit, sequitur scrutinium reipsa constare primis tantum duobus elementis; quae servanda sunt, etsi ordinans certo sciat promovendum esse undequaque idoneum; nam jus ad abusus praecavendos hoc scrutinium praescripsit, et lex obligat etiam in casu particulari in quo ratio illius cessat. Etiam in Ecclesia Graeca non absimilem scrutiniū modum hodie vigere, tradit Papp-Szilagy, *op. cit.*, *p.* II, § 8. Modo igitur satis erit de duobus primis scrutiniū elementis agere.

675. Antea vero animadvertimus nos heic supponere ea quae ministrum sacrae ordinationis respiciunt quaeque explicamus in *cap. sequ.* Praeterea haec scrutiniū elementa nos exponimus ad normam juris communis. Proinde ex

una parte praescindimus a legitimo apostolico privilegio quod unum vel utrumque scrutinii elementum remissum sit, aut aliquod ex testimoniis requisitis. Hoc in casu in primis ipsum privilegium probandum est; deinde probandum candidatum sub illo privilegio comprehendi, e. g. pertinere ad illud collegium vel ad illum ordinem religiosum cui privilegium concessum est; tandem servanda sunt omnia quae in privilegio exiguntur. Existentia privilegii, nisi aliunde nota sit, evincitur praesertim per ostensionem documenti quod privilegium continet; sed si agitur de instituto regulari, de collegio, de episcopo, putamus satis evinci etiam attestacione superioris aut episcopi, cui episcopus ordinans stare potest, licet posset etiam exigere ut authenticum documentum ostendatur. Aliqua istiusmodi privilegia, data occasione, infra citabimus. Ex alia autem parte nos praescindimus etiam a statutis particularibus dioecesium, quae fortasse aliquid ultra jus commune exigunt, quodque proinde probandum est antequam candidatus admittatur (n. 478).

§ 1. — *De testimoniis necessariis pro candidatorum promotione.*

676. In primis de his testimoniis in genere sequentia notanda sunt:

Testimonium de natalibus, aetate, baptismate, confirmatione semper valet, etiam datum a longo tempore; item testimonium recepti ordinis, mortuae uxoris, etc., quia haec adeo fixa sunt ut facto ipsius promovendi immutari nequeant. E contrario testimonium de absentia aliorum impedimentorum in genere, est insufficientis datum a *longo tempore* anteordinationem, e. g. quia ordinatio debuit retardari. Proinde in hoc casu constare ulterius debet promovendum a tempore dati testimonii nullum impedimentum contraxisse; constare, inquam, debet, vel litteris testimonialibus Ordinarii, si promovendus illud tempus transegit extra episcopi ordinantis dioecesim, e. g. si Titius e dioecesi Parisiensi, ordinandus a Cardinali Urbis Vicario, illud tempus transegit Lugduni, etc.; vel testimonio superioris se-

minarii, parochi, etc., si promovendus illo tempore in ipsa episcopi ordinantis dioecesi, in exemplo allato Romae, moratus est. *Longum* autem *tempus* est illud in quo promovendus potuit, moraliter loquendo, aliquod contrahere impedimentum. Hoc tempus pendet praesertim ex circumstantiis juxta prudentiam episcopi ordinantis: sed pro regula generali assignari posse tempus semestrale vide n. 729.

677. Ob easdem rationes absentem a *longo tempore* dari quidem potest pure et simpliciter testimonium de natalibus, aetate, baptismate et confirmatione, testimonium recepti ordinis, aut uxoris demortuae, etc.; non vero testimonium de absentia aliorum impedimentorum. In hoc casu ratio agendi practica haec est: testimonium datur pro tempore commorationis, notando tempus absentiae; deinde aliud testimonium candidato opus erit pro tempore absentiae. Ita e. g. si Titius e dioecesi Parisiensi Romae in seminario Gallico ab anno commoratur, pro ejus promotione archiepiscopus Parisiensis dat litteras dimissorias quae testimoniales continent, pro tempore commorationis in sua dioecesi; deinde Cardinalis Urbis Vicarius pro tempore commorationis Romae in seminario Gallico exiget alia testimonia, in primis testimonium superioris seminarii. Quod si Titius longo tempore permansit etiam in alia dioecesi, e. g. in dioecesi Remensi, archiepiscopus Parisiensis posset etiam et aliam viam sequi, scilicet prius petere litteras testimoniales ab archiepiscopo Remensi pro tempore commorationis in sua dioecesi, et deinde dare litteras dimissorias pure et simpliciter, veluti si Titius semper in dioecesi Parisiensi commoratus esset. Sed in genere melius est ut primori viae inhaereat: et ideo det litteras dimissorias pro tempore commorationis in sua dioecesi, deinde Titius obtineat litteras testimoniales pro tempore commorationis in dioecesi Remensi, et tandem exhibeat necessaria testimonia pro tempore commorationis in Urbe (1).

678. Si ante promotionem apparet data testimonia veri-

(1) Monacelli, *Formularium etc.*, p. I, tit. III, form. 2, 1; Honorante, *op. cit.*, cap. XIV, not. III.

tati non respondere, debere testantem eadem revocare, et episcopum ordinatum nullam eorundem rationem habere, palam est.

679. Tandem abs re non erit heic referre monitum S. Alph., VI, n. 803, de parochorum testimoniis: « Episcopi in hac probatione expetenda non debent esse contenti simplici attestatione parochorum qui humanis ducti respectibus in hujusmodi attestationibus concedendis facile clericis indulgent, ne in se attrahant ipsorum odium eorumque propinquorum; sed insuper ab aliis fide dignis, capta secreta informatione, certi fieri debent non solum quod initiandus non fuerit malus, etc. (n. 565) ».

680. His positis, modo videamus quaenam testimonia jure communi requirantur pro clericali promotione. Porro quando ipse superior regularis, sive quia est episcopus, sive quia est abbas, promovet suum subditum regularem, specialia testimonia necessaria non sunt, aut certe ipse superior videbit, num aliquod in casu petendum sit; nam necessariae informationes habitae fuerunt, quando candidatus in ordinem receptus fuit, et de posteriore ejus vita ac moribus ipsi superiori directe constat. Quando autem promotio fit a delegato R. P., nisi aliud in mandato statuatur, vel quando fit a Cardinali in Urbe vi suorum privilegiorum, eadem testimonia exiguntur ac quando fit ab episcopo proprio. Sufficiet igitur exponere testimonia requisita in casu quo promotio *saecularis* vel *regularis* peragitur ab episcopo seu *proprio* seu *alieno*. Romanum Pontificem non adstringi nisi legibus divinis seu naturalibus seu positivis palam est.

I

Testimonia necessaria pro promotione saecularis.

1º. — *Quando promotio saecularis ab episcopo proprio facienda est.*

681. Si candidatus saecularis est aliqua ratione subditus episcopo ordinato, scilicet vel ratione originis, vel ratione domicilii, vel ratione beneficii, vel ratione familiaritatis, ut

promoveri licite queat, in primis haec subjectio probanda est, nisi extra dubium eidem episcopo ordinato sit; imo expedit ut haec quaestio, si adest, jam dirempta sit quando candidatus post edictum accedit ad episcopum, ordinationis causa (n. 668), aut dirimatur in hac ipsa accessione, ut deinde de ipsius candidati idoneitate inquiri valeat. Porro de singulis casibus subjectionis pro ordinatione recipienda nos fuse agemus n. 802 sequ.; unde desumes quid probari debeat testimoniis aut documentis quae non sunt jure determinata, ut subjectio evincatur. Subjectio autem ratione familiaritatis est evidens, et non indiget probatione.

682. Extra dubium posita subjectione, exhibenda sunt testimonia ad candidati idoneitatem comprobendam. Nos eadem modo recensemus, animadvertentes nonnulla ab aliis episcopis provenire (litteras testimoniales et fidem receptae tonsurae vel ordinis), alia a personis infra dioecesim episcopi ordinaturi commorantibus (cetera omnia testimonia). Ab his initium.

A. *Testimonia quae pro promotione saecularis ab episcopo proprio facienda requiruntur a personis infra dioecesim existentibus.*

683. Haec testimonia, quae tamen non omnia requiruntur pro omnibus promotionibus, ut patebit ex dicendis, sequentia numerantur:

a) Testimonium baptismatis ac confirmationis. Si candidatus baptizatus est et confirmatus in ipsa dioecesi in qua promovetur, hoc testimonium dat parochus ex libro baptizatorum et confirmatorum; si vero candidatus baptizatus est et confirmatus in alia dioecesi, hoc testimonium habetur in litteris testimonialibus episcopi, de quibus infra. Formulam hujus testimonii a parocho dandi habes in *Alleg. II*. Parochus in eo testatur de legitimis natalibus, baptisate, confirmatione, et bonis moribus candidati, si his omnibus locus est. Si nil diceret de natalibus, ad excludendam illegitimitatem exhibenda foret fides matrimonii initi inter parentes (1). De testimonio vitae et morum infra sermo erit.

(1) Honorante, cap. I, not. III.

684. Pro eo testimonio dando parochus id exigere potest quod fert usus vel statutum dioecesis, et si solet dari gratis, gratis et ipse dabit (1).

685. Si parochi testimonium (aut formales episcopi seu Ordinarii testimoniales litterae) haberi commode potest, alia probatio baptismatis et confirmationis receptae admitenda non est pro clericali promotione; tum quia haec est naturalis probatio recepti baptismatis et habitae confirmationis, tum quia ex eodem testimonio etiam aetas et legitimi natales promovendi desumuntur. Quod si hoc testimonium haberi nequit, e. g. quia libri parochiales periere, aut tempus urget, receptio baptismatis et confirmationis etiam alio legitimo modo probari potest, e. g. unico etiam teste fide digno. Immo Monacelli, *Formularium etc.*, p. I, tit. III, form. I, n. 5, haec habet: « Si ordinandus ad probandam aetatem, fidem baptismatis non haberet, et agatur de nato ex parentibus catholicis et fideliter inter hos conversatis, praesumitur baptizatus, et haec sola praesumptio habetur pro veritate et certitudine, ad *textum in cap. Veniens, in fine, De presb. non bapt.*; et ideo posset ordinari, dummodo non adessent probationes in contrarium eum non fuisse baptizatum. *Nicol., in flosc., verb. dimissoriae, n. 5.* Immo quod etiam nato in partibus haereticorum, ex parentibus tamen catholicis, non possint denegari dimissoriae ex motivo deficientiae fidei baptismatis, respondit S. C. Episcop. in *Lauden.*, 30 Aug. 1619. Et quod dicitur de fide baptismatis, idem teneas quoad confirmationem; nam si non constaret quem fuisse confirmatum, sufficit iuramentum confirmati reminiscens et asserentis se hoc sacramentum recepisse, si aliter probari non possit. *Nicol., lucubr. can., lib. I, tit. XI, De qualit. ordin., n. 4 (2)* ». Giraldis, p. II, sect. 91, refert etiam S. C. C., in *Interammen.*, 6 Maii 1617, declaravisse posse aliquem promoveri tum ad primam tonsuram tum ad ordines, si in manibus Ordinarii iuramentum praestiterit se reminisci collatum sibi fuisse sacramentum confirmationis.

(1) Vide nostrum *Tractatum canonicum de matrimonio*, n. 123, 1052.

(2) Honorante, cap. I, not. I.

686. In admittendis juvenibus in seminarium requiritur testimonium baptismatis ex quo constent etiam legitimi natales, ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. XVIII, de ref.*, et testimonium confirmationis; non igitur necesse erit, si illud deperditum fuerit, novum proferre pro seminarii alumnorum promotione ad primam tonsuram et minores ordines, quia ex ipsamet eorum admissione in seminarium satis constat ipsos esse baptizatos, confirmatos, legitimos, et habere requisitam aetatem pro his promotionibus. At deinde, si primum testimonium non amplius habetur, oportet aliud obtinere pro promotione ad subdiaconatum, ut probeatur aetas requisita: imo si parochus facit publicationes de quibus infra, hoc testimonium dat pro singulis ordinationibus in sacris.

687. Prima tonsura praecedenter recepta satis probat testimonium baptismatis et confirmationis exhibitum fuisse, et candidatum ad minores ordines esse baptizatum et confirmatum et legitimum, si nulla dispensatio ab irregularitate ex defectu natalium concessa fuit. Proinde poterit absque alio testimonio promoveri ad ordines minores. Quod si e contrario dispensatio ab irregularitate ex defectu natalium concessa fuit, alia dispensatio obtinenda est pro ordinibus minoribus, nisi probeatur episcopum etiam pro istis dispensavisse. Sed deinde pro subdiaconatu, si antiquum testimonium deperditum est, debes aliud proferre, quo probatur aetas requisita et legitimitas, licet haec ex eo etiam evincatur quod nulla dispensatio concessa fuerit. Pro diaconatu et presbyteratu tum aetas tum legitimitas jam satis constant, si nulla dispensatio Sedis Apostolicae necessaria fuit, ita ut novum testimonium per se non foret necessarium; sed jam notavimus parochum qui publicationes facit, hoc testimonium reddere pro singulis ordinationibus in sacris.

688. b) Si candidatus viduus est, exhibere debet pro prima tonsura fidem obitus uxoris, et fidem matrimonii cum eadem celebrati ex qua constet unicam et virginem duxisse (1). Quod si candidatus actu uxorem habet, promoveri non debet nisi prius ea omnia adimpleta sint, quae fuse ex-

(1) Honorante, cap. I, not. I in fine.

posuimus *n. 515 sequ.* In genere si promotioni clericali aliquod obstabat impedimentum, candidatus probare debet hoc impedimentum cessavisse, e. g. se reddidisse jam rationes ad quas reddendas obligabatur.

689. *c)* Pro ordinatione subdiaconatus, candidatus probare debet existentiam tituli canonici (*n. 584 sequ.*), aut debet legitimam dispensationem a titulo petere et obtinere. Proinde si titulo *beneficii ecclesiastici* promoveri desiderat, ostendet, nisi id notorium sit, se possidere beneficium sive in dioecesi sive extra dioecesim, e. g. exhibens bullam collationis; insuper idoneis testimoniis ostendet hoc beneficium non esse litigiosum aut aere alieno gravatum, et sufficientes juxta taxam synodalem perpetuosque praebere redditus. Analogam repetas, si vult ordinari titulo patrimonii aut pensionis. Ut alius titulus *servitii ecclesiae, mensae communis, missionis*, etc. admittatur, necesse est probare tum apostolicum privilegium existere nisi aliunde jam constet, tum candidatum sub eodem privilegio contineri, tandem debent aliae conditiones privilegio forte requisitae adimpleri (*n. 675*).

690. *d)* Tandem requiritur bonum testimonium parochi, superioris seminarii seu collegii aliarumque personarum judicio episcopi, quae candidati indolem et mores optime noscunt; sed hoc aliter et aliter pro diversis gradibus.

691. Pro prima tonsura, ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. IV, de ref.*, requiritur testimonium quod probabilis conjectura sit candidatum hoc vitae genus elegerit ut Deo fidelem cultum praestet, non vero saecularis iudicii fugiendi fraude. Si agitur de seminarii aut alicujus collegii alumno, hoc testimonium dabitur praesertim a rectore seminarii aut collegii; si agitur de candidato qui in saeculo commoratur, aut qui seminarium vel collegium ingressus statim debet prima tonsura initiari, dabitur a praeside Congregationis Clericorum externorum (*n. 661*), vel a parochi aut ab eo sacerdote cui candidatus ab episcopo in disciplinam traditus est, postquam clericalis status suscipiendi animum patefecit (*n. 662*) (1). Parochus, si dat fidem baptismatis et confir-

(1) Concilium Mediolanense IV, p. 2, tit. Quae ad sacramentum ordinis spectant.

mationis, hoc testimonium addere potest in fine, juxta exemplum in *Alleg. II*; sed melius concilium Mediolanense IV, *l. c.*, exigit *obsignatas litteras*.

692. Pro minoribus ordinibus haec statuit Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. V, de ref.*: « Ad minores ordines promovendi bonum a parochi et magistro scholae in qua educantur, testimonium habeant ». Si agitur de seminarii aut alicujus collegii alumno qui jam ab aliquo tempore ibidem permanet, rector seminarii vel collegii venit sub nomine magistri scholae in qua ille educatur. Episcopus autem aliorum quoque, praeter parochi et magistri scholae, testimonium exigere potest, praesertim si parochi testimonium ob speciales circumstantias suspectum est; imo in nonnullis dioecesibus haec informatio petitur a vicario foraneo loco parochi. Porro si parochus dare debet fidem baptismatis et confirmationis, hoc testimonium potest in fine addere, sed vide *n. praec.* Hoc testimonium ad mentem Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. XI, de ref.*, erit de bonorum morum exemplo, de majori erga presbyteros et superiores ordines reverentia, de crebriori, quam antea, corporis Christi communione, de peractis studiis, tandem, si promovendus extra seminarium degit, de tonsurae et habitus clericalis gestatione, et de servitio praestito ecclesiae cui adscriptus est, maxime in solemnioribus anni festis diebus, ac de doctrinae christianae et Congregationis (*n. 661*) frequentatione, etc. Vide exemplum in *Alleg. II*.

693. Demum pro ordinibus in sacris requiritur testimonium superioris seminarii aut collegii aliarumve personarum juxta prudentiam episcopi, et insuper testimonium parochi, ad praescriptum Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. V, de ref.*, ibi: « Li vero qui ad singulos majores ordines erunt assumendi, per mensem ante ordinationem, episcopum adeant, qui parochi aut alteri cui magis expedire videbitur, committat ut, nominibus ac desiderio eorum qui volunt promoveri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, aetate, moribus et vita a fide dignis diligenter inquirat, et litteras testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes ad ipsum episcopum quamprimum

transmittat ». Singulae hujus Tridentini decreti partes indigent declaratione.

694. Conc. Trid. relatis verbis statuit episcopum debere inquirendi munus committere parochi, aut alteri cui magis expedire videbitur, si scilicet parochus hujus muneris in casu minime capax censeatur ob rationabilem aliquam causam, e. g. ob consanguinitatem, amicitiam, inimicitiam, malam fidem, negligentiam, etc. (n. 679). At Concilium non determinat cuinam parochi hoc munus committendum sit; quod proinde prudentiae ipsius episcopi relinquitur. In Concilio Mediolanensi, *l. c.*, quoad publicationes, quae sunt praecipuum hujus inquisitionis elementum, legitur: «... A parochi ab eove cui episcopus id negotii dederit, publice de illis (promovendis) proponentur, die festo, inter solemnia, in ecclesia cathedrali et propria parochiali, et in illa quoque in cujus finibus postremo domicilium habuerit, et praeterea episcopus censuerit. At quod ad censum attinet, in ea omnino parochiali ecclesia intra cuius limites major ejus census sive ecclesiastici sive alterius generis pars posita est, ut denuntiari queat, si quae vel confictio sufficientis census, vel alia fraus subest, vel aliud, quamobrem illud beneficium aliumve censum non pacifice possideat; vel si quae census illius pars aere alieno, aliove modo obstricta teneatur, unde is deinde initiatus sacris non habeat satis unde vivat, cogaturque propterea turpiter vitam quaeritare, hac adhibita ratione ». Ex const. *Apostolica sollicitudo*, ab Alexandro VII edita die 7 Aug. 1662, pro clericis Ecclesiae Romanae et sex dioecesium suburbicariarum in Urbe promovendis, publicationes fieri debent in Basilica Lateranensi et in propria cujusque parochia; et Honorante, *cap. III, not. VI*, addit: « Advertendum tamen est, quod si promovendus in duplici parochia notabiliter commoratus fuerit, in utraque publicationes fieri debent ». Etiam alumni seminariorum et collegiorum in Urbe, praeter propriam cujusque parochiam, publicantur in Basilica Lateranensi, nisi privilegio apostolico eximantur (n. 701), sed non publicantur in ecclesia seminarii seu collegii; nonnulla autem seminaria seu collegia habent privilegium faciendi pu-

blicationes in ecclesia seminarii seu collegii loco Basilicae Lateranensis (1).

695. Porro episcopus parochi injunget ut inquireat proponendo in primis publice in ecclesia nomina ac desideria eorum qui volunt promoveri. Eae publicationes sunt vestigium antiquae disciplinae, de qua n. 671 sequi, et sunt ad instar publicationum pro matrimonio ineundo. Sed Concilium haec non praecipit, sicut pro matrimonio, has publicationes esse faciendas *ter, tribus continuis diebus festivis, inter Missarum solemnia*; quae proinde statui quidem possunt ab episcopo sive in casibus particularibus, sive lege generali (et de facto pluribus in locis statuta sunt, e. g. Romae de stylo tres fieri debent in tribus diebus festivis de praeepto), sed jure communi non urgent. Ex Tridentina lege sufficit ut publicatio ordinationis fiat una vice publice in ecclesia; in ecclesia, inquam, parochiali; sed de hac re vide et applica quae diximus de publicationibus matrimonialibus in nostro *Tractatu canonico de matrimonio*, n. 169. Praeterea ut finis legis obtineatur, expedit omnino ut haec publicatio fiat die festiva infra Missarum solemnia, aut alia die et hora, qua magna populi frequentia in ecclesia habeatur.

696. In hisce publicationibus exprimi debet vulgari sermone nomen, praenomen, parochia, dioecesis ordinandi, ordo suscipiendus ac titulus sacrae ordinationis, si agatur de ordinatione subdiaconi. Si ordinationi aliquod obstat impedimentum a quo dispensatio obtenta est, aut statim obtinebitur, de illo parochus in publicationibus mentionem non habet, praesertim si in alicujus dedecus vergit, e. g. irregularitas ex defectu natalium. Tandem in fine monentur fideles de gravi obligatione manifestandi ipsi parochi vel Ordinario impedimenta, si quae norint. Formula hujus publicationis non est determinata: exemplum habes in *Alleg. II*.

697. Obligatio fidelium revelandi obstacula ad sacros ordines analogia est eorundem obligationi revelandi impe-

(1) Honorante, *cap. XVII*.

dimenta matrimonialia, et analogo modo cessat. Lege igitur et huc transfer quae diximus in *cit. Tractatu canonico de matrimonio, n. 174, 175, 177, 178, 179*. Haec obligatio est gravis, si obstaculum ad sacros ordines tale est ut damnum grave communitatis, fidei et publici boni ex ordinatione sequeretur (1); secus est levis, e. g. si ordinandus non est confirmatus. Poenas vero contra fideles obstacula non revelantes jus commune non statuit neque latae neque ferendae sententiae; sed episcopus sive in casibus particularibus sive lege generali eas posset constituere, licet ignoremus exemplum episcopi qui de facto illas statuerit. Romae nullae poenae sunt. Denuntiatio autem facienda est competenti auctoritati ecclesiasticae, nempe vel eidem parochi publicanti aut parochi domicilii ordinandi, vel curiae episcopali.

698. Dubitari potest num Ordinarius valeat ex rationabili causa has publicationes, sicuti publicationes matrimoniales, remittere. Si ex consuetudine vel dioecesanis statutis receptum est ut tres publicationes fiant, Ordinarius certe potest a duabus dispensare, quia lex de publicationibus faciendis ultra unam, est dioecesana (2). Quaestio igitur est num Ordinarius valeat ab omnibus publicationibus dispensare. Res clara non est. Pro responsione negativa est ratio, quia Conc. Trid., *l. c.*, de hac dispensandi potestate ne verbum quidem (3). Sed e contrario animadverti potest ex Conc. Trid., *l. c.*, episcopum posse hanc inquisitionem committere, praeter parochum, alteri cui magis expedire videbitur; quo in casu eae publicationes publicae in ecclesia non fient, ut patet: si autem id episcopus potest, a pari vi detur posse inquisitionem ipsi parochi demandare, remissis ex rationabili causa publicationibus. In Urbe Cardinalis Vicarius numquam dispensat ab omnibus publicationibus, raro a duabus, frequenter ab una. Ceterum quaenam causa sit rationabilis seu sufficiens pro dispensatione, remittitur

(1) Monacelli, *Formularium etc.*, part. I, tit. III, form. V.

(2) Honorante, *cap. III, not. VI*.

(3) Scavini, *III, n. 608*.

prudentiali ipsius Ordinarii; et ea quae diximus in *cit. Tractatu canonico de matrimonio, n. 185 sequ.*, de dispensatione in matrimonialibus publicationibus, aptare rei nostrae facile poteris.

699. Praeterea ipsi parochi episcopus injunget ex Conc. Trid., *l. c.*, ut « de ordinandorum natalibus, aetate, moribus et vita a fide dignis diligenter inquireat », etiam personaliter praeter publicationes. Si promovendus in parochia natus est, de natalibus et aetate satis constat ex libro baptizatorum, quin necessaria sit specialis inquisitio. De aliis impedimentis parochus inquiret, si promovendus in sua parochia cognitus est aut potuit aliquod impedimentum contrahere; secus contentus erit solis publicationibus, ut e. g. accidere potest parochi ecclesiae cathedralis, si clericus ad remotam pertinet parochiam. Concilium Mediolanense IV, *l. c.*, monet parochum contentum esse non debere de iis testibus, quos ipsi ordinandi afferunt, « sed aliunde etiam, pro officii sui munere, ea omnia de illis studiose indaget, ut sibi hoc de genere toto veritas omni ratione constet. Quin imo quod ad mores illorum inquirendos attinet, testificatio ab iis nulla requiratur, quos suae vitae testes ipsi attulerint nominarintve, si id testimonii genus ab aliis spectata integritate viris recte haberi queat; alia praeterea omnis diligens cautio ac ratio in hac ipsa tum indagatione tum testificatione ab eo quem huic muneri episcopus constituerit, adhibeatur ».

700. Tandem peracta hac inquisitione cum publicationibus, parochus « litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum episcopum quamprimum transmittat ». Formula harum litterarum non est determinata; exemplum habes in *Alleg. II*.

701. Conc. Trid., *l. c.*, hanc inquisitionem cum publicationibus et subsequenti testimonio parochi expresse praecipit *pro singulis ordinibus sacris*. Et revera in pluribus dioecesibus, et prae primis in dioecesi Romana, publicationes fiunt tum pro subdiaconatu, tum pro diaconatu, tum pro presbyteratu, etsi candidatus in seminario degens numquam in parochiam redierit, nec titulum in parochia ha-